

HIIUMAA VALD HIIUMAA VALLAVALITSUS

Minister Hanno Pevkur
Kaitseministeerium

02.09.2026 nr 14-3/1391

Palve lõpetada riigi toel Hiiumaa Vabadussõja mälestusmärk

Lugupeetud härra minister

Hiiumaa Vallavalitsus pöördub Teie poole palvega abistada Hiiumaa Vabadussõja mälestusmärgi rajamise lõpule viimist.

Hiiumaa on Eesti ainus maakond, kus Vabadussõja võidu ja Eesti riigi eest võidelnutele pühendatud maakondlik mälestusmärk on seni jäänud lõpuni rajamata. Mälestusmärgi idee algatati juba 2016. aastal.

Tänaseks on jõutud olulise etapini: mälestusmärgi põhiosa on valmis ning 2025. aasta suvel jõudis see Soomest Hiiumaale, Pühalepa kiriku ette. Eraldi tänu Riigi Kaitseinvesteeringute Keskusele, mis rahastas selle transporti.

Mälestusmärgi lõplikuks valmimiseks on panustanud nii riik, Hiiumaa vald, Hiiumaa Muinsuskaitse Selts kui ka annetajad. Riik on varasemalt Kultuuriministeeriumi kaudu eraldanud mälestusmärgi rajamiseks 250 000 eurot ning Hiiumaa vallavolikogu eraldas 2025. aastal täiendavalt 100 000 eurot.

Tänaseks on suur osa töödest juba tehtud. Teeme ettepaneku, et Kaitseministeerium aitaks leida vahendeid projekti lõpetamiseks. Mälestusmärgi lõpetamine võiks toimuda koostöö formaadis Hiiumaa vallaga eraldi käsitletavates küsimusteks. Peame seda põhjendatuks mitte üksnes ajaloolise mälestuse, vaid ka tänase Eesti riigikaitse seisukohalt.

Vabadussõja mälestusmärk ei ole lihtsalt üks ehitusobjekt. See sümboliseerib Eesti riigi sünni ja nende inimeste otsust seista oma riigi eest ajal, mil Eesti iseseisvus ei olnud sugugi enesestmõistetav. Täna julgeolekukorras on selle sõnum eriti oluline. Riigikaitse ei koosne ainult relvastusest, taristust ja tehnilistest võimetest – selle üks alustalasid on ka ühiskonna kaitsetahe ning arusaam sellest, mida ja keda me kaitseme.

Siin on meil tuua väga hea näide hiljutisest koostööst. 2026. aasta juulis valmis Hiiumaal Kõpu radaripost, mis tugevdab Eesti õhuseiret ja annab olulise panuse ka NATO ühisesse õhukaitse. Radariposti rajamisel kujunes Hiiumaa valla, kohaliku kogukonna, Riigi

Kaitseinvesteeringute Keskuse ja kaitseväge koostöö väga heaks näiteks sellest, kuidas riigikaitse objektid saab kohalikku kogukonda kaasates edukalt ellu viia. Ka RKIK on toonud head koostööd Hiiumaa vallaga esile ning nimetanud Kõpu radari projekti heaks näiteks, kuidas riigikaitse objektid rajada.

Kõpu radariposti valmimine näitab, et Hiiumaa ja riik oskavad ühiseid riigikaitse eesmärke ellu viia. Leiame, et sama koostöömudelit võiks nüüd kasutada ka Vabadussõja mälestusmärgi lõpetamiseks.

Seetõttu teeme Kaitseministeeriumile ettepaneku:

1. Võtta Hiiumaa Vabadussõja mälestusmärgi lõpetamine ühiseks eesmärgiks.
2. Hiiumaa vald täpsustab 1. oktoobriks 2026 lõpetamiseks vajalike tööde mahu ja maksumuse. Täna teadmises ei ületa vajalike tööde kogumaksumus 100 000 eurot.
3. Seejärel leppida kokku vajalike tööde ajakava ning kulude katmine nii, et osa kuludest katab Hiiumaa vald ja osa Kaitseministeerium.

Hiiumaa vald on valmis omalt poolt valmis võtma vastutuse projekti lõpetamise korraldusliku poole ning mälestusmärgi ja selle ümbruse edasise korrashoiu eest.

Hiiumaa inimesed, kes Vabadussõjas Eesti eest võitlesid, väärivad seda, et nende mälestus saaks väärilt jäädvustatud meie ühises avalikus ruumis. Kõpu radariga ehitasime Hiiumaale tänase Eesti kaitseks vajalikku võimekust. Vabadussõja mälestusmärgiga anname edasi teadmise, kuidas jõudsime oma riigini. Koostöös tugevdavad mõlemad meie kaitsetahet.

Loodan, et mõtleme ühtemoodi ning üheskoos suudame Hiiumaa Vabadussõja mälestusmärgi juba lähikuudel väärilt lõpetada.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Hergo Tasuja

Vallavanem